

skoraj 4 ure razpravljali o škodljivosti alkohola ter se pričali, da je res „giften“ še bolj, kakor „giftna krota“, nekaj pa tudi zato ne, ker nismo imeli časa in ker se nikomur ni ljubilo, kajti če mora človek od 8. zjutraj pa do 6. zvečer sedeti v soparni sobi, potem se lahko ve, kako se mu godi. Dobro bi torej bilo, da bi se v prihodnjič malo manj dalo na dnevni red okrajne učiteljske konference, kajti posiljena reč ni nikjer dobra, tudi tukaj ne.

Srbija.

XIX ta Učiteljska Skupština. Izveštaj sa ove Skupštine mora biti kratak, jer i se rad same Skupštine nema čim pohvaliti. Nekakva opšta apatija i ravnodušnost oseća se kod nas u svima redovima, za opšte poslove. Ova duševna tromost ostavila je, na žalost, dubokih tragova i na poslovima Učit. Udruženja kod nas.

Pojava zakona o narodnim školama od 1 sept. 1898 god. prihvaćena je od strane naših učitelja kao delo napereno u prvome redu protivu ličnosti učiteljeve. U tome zakonu ima pa koja odredba, koja je izraz duha novijeg vremena; na žalost u njemu je mnogo više odredaba kojima se oduzimaju stečena prava školskih radenika i sputava inicijativa njihova. To je glavni uzrok sa koga je u redovima srpskih učitelja nastala ova ubitačna ravnodušnost i za same poslove svoga Udruženja. Po mome mišljenju ova je i najteži greh nas učitelja.

Baš nezgodne prilike po ličnost učitelja trebale su da nas sve grupišu u Udruženje naše. Od Udruženja trebalo je stvoriti barikadu pod čijim bi se zaklonom mogli lakše, iztrajnije i sigurnije boriti.

Spremajući se da napišem izveštaj sa ove Skupštine za Tovariš meni su i nehotice iskrsele ove napomene i ja nisam mogao a da ih ne zapišem.

Prelazim na sam izveštaj. Skupština je otvorena 2 og avgusta (st. kal.) G. Djoka Ivković pred. Glavnog odbora Učit. Udruženja otvorio je Skupštinu kratkim lepim pozdravom. Skupština se potom konstituisala izabravši: predsedništvo, sekretarijat i odbore. Posle konst. tuisanja članovi Skupštine otišli su u crkvu, gde je izvršeno blagodarenje u čast rođenja našega kralja. Posle podne 2og, 3eg u 4og avg. produžila je Skupština rad. Na ovim sastancima pročitani su izveštaji Glavnog i Nadzornog (kontrolnog) Odbora, Uprave Školskog Muzeja a za tim izveštaji: izveštajnog odbora i odbora za molbe i predloge. O svima izveštajima vodjena je uvek duga i iscrpna debata a naročito posle čitanja izveštaja (poročilo) izveštajnog odbora, koji se bavio pregledom rada u Glav. Odboru. Jedan učitelj iz Kikinde držao je jedno predavanje iz računa sa demonstracijama na računaljci koju je sam konstruisao. Predavanje se osobito dopalo, Skupština se zahvalila predavaču i osobito zainteresovala njegovom računaljkom.

Za sve vreme trajanja ove Skupštine imalo je na njoj poviše odličnih gostiju. Narelnik (pomoćnik ministra) ministarstva prosvete, referent za narodne škole, nekoliko škol. nadzornika i profesora dolaze redovno na Učit. Skupštine. Ova Učit. Skupština imala je čast da među svojim gostima vidi i vrhovnog šefa prosvetne struke u nas pospod ministra prosvete i crkvenih goslova g. Dragntina Stamenkovića. Na svršetku svoga rada 4og avg. posle podne priredila je Učit. Skupština svečan pomen velikom Učiteljskom dobrotvoru pok. Jovanu Gavriloviću na grobu njegovu. U vece toga istoga dana bio je oproštajni banket u prostranoj i ukrašenoj beo-

gradskoj pivnici „Kod Kolarca“ a sutra dan članovi su se razišli svojim domovima. Tako je tekao i završen rad XIX te Učit. Skupštine. Najglavniji posao koga je trebalo razpraviti na ovoj Skupštini, a to je razprava: uzroci sa kojih Učit. Udruženje opada i način kako ga reorganizovati treba?, ni je se mogao svršiti. Za razpravu ovoga pitanja raspisan je stečaj i stiglo je 6. rasprava. Ocenjevački odbor nije mogao ni jednoj ustupiti prvenstvo (okfifikovati je kao najbolju) i tako ni jedna nije na Skupštini pročitana. Skupština je rešila da se sve ove rasprave oštampaju u organu Udruženja „Учитель“.

Vaša redakcija prima „Учитель“ i ako koga interesuje mišljenje srpskih učitelja o svome Udruženju može ga tu naći.

Ugledna bečka (Dunaj) firma Pichlerova udovica i sin priredila je, za vremenitranja ove Skupštine, izložbu (rastavu) sviju školskih potreba i pomoćnih srestava.

Obočavajući da ću i od sad pisati kad čega važnijeg kod nas bude, ja Vama, gosp. uredniče i Vašim kolegama šaljem svoj iskren srpski pozdrav i molim lepo da primite uverenje o mome poštovanju.

M.

Društveni vestnik.

Štajersko.

Šmarsko-rogaško učiteljsko društvo je priredilo v četrtak, dne 4. septembra t. l. hospitacijo in društveno zborovanje v Zibiki. Vdeležba je bila mnogobrojna, kakoršne društvo že mnogo let ni doživelo. Navzočih je bilo 30. Vsa čast požrtvovalnosti cenjenih tovarišic in tovarišev! Ni jih plašilo, da so morali tako zarana, nekateri že ob štirih, podati se na dolgo pot. S posebnim zadoščenjem pa še belježimo, da je bilo med navzočimi 14, reci: štirinajst cenjenih zastopnic krasnega spola, ki so počastile oddaljeni in samotni kraj ki pa ima tako — ljubko ime.

Točno ob 1/2 10 uri so se vdeleženci podali hospitirat v tretji razred, kjer je razredni učitelj, tov. Brinar v dvehnem ponku podaval nastopno učno snov: a) Sklepne račune na pamet [iz računice, II. stop. str. 52:] in zmesne račune [iz računice, III. stop. str. 76:] b) Učno sliko iz turških vojn in sicer turške napade v slovenske pokrajine. c) Pevanje nekaterih narodnih in drugih večglasnih pesmi.

Pouku je sledil kratek odmor, potem se je pa vršilo zborovanje. Najprej se je razgovarjalo o hospitaciji. Kritika je bila stvarna, v obče jako mila in obzirna. „V delavnico sem tvojo zrl,“ tako so menda hospitantije in hospitantje na tihem rekli. Zraven so se jim pa porajale različne misli in sodbe. Ta se je znabiti v duhu zadovoljno pogladil, ker čutil je, da v njegovi „delavnici“ gre bolje, oni se je potolažil; kajti pri tovariševem delu je zapazil nekaj svojih napak, ta se je zamislil v težavno učiteljsko delo, oni zopet v kaj drugoga: nobenemu pa menda ni bilo žal, da je v „delavnico“ tovariševo zrl.

Nadalje je tov. Strmšek v glavnih potezah, vpletajoč zanimive in značilne podrobnosti, poročal o letošnji glavni skupščini „Zaveze“, h koncu je pa podal še nekaj zanimivih doživkov in utisov z izleta v Benetke.

Tovariš Ferline, ki z bistrim očesom motri nove pojave v pedagogični kužiževnosti, je opozoril na brošuro „Beiträge zur Reform der Schulleitung. Von Fr. Frisch. Verlag Pichlers Witwe, Wien.“ ter je prečital iz taiste članek o preosnovi okrajnih učiteljskih konferenc.

Z radostjo se je vzela na znanje vest, da je vlada potrdila pravila „Zveze štaj. učiteljev in učiteljic.“ Tovariš Kurbus naznani, da skliče objubljeni čebelarski tečaj na prvi ponedeljek v oktobru t. l. v Šmarji ter želi, naj se na njegov dotični oklic, ki se objavi po časnikih, oglasi obilo vdeležencev.

Društvu je na novo pristopil kot pravi član tov. g. Ig. Čokl, učit. v Kostivnici.

Prihodnje zborovanje bo v nedeljo dne 9. nov. t. l. v Šmarji. Popoldan je bil skupni obed v gostilni pri Štipčiču, kjer so se vdeleženci prijetno zabavali.

Lep in prijeten dan je bil to, ter mislim, da ostane vsled tega vsem vdeležencem v trajnem spominu. Pokazalo se je, da ni bila ponesrečena misel predlog, da naj društvo vsaj enkrat v letu, zdaj v tem, zdaj v drugem kraju priredi zborovanje v zvezi s hospitacijo. Uverjeni smo tudi, da je ta skupščina kolikor toliko pripomogla k še tesnejši združitvi učiteljstva; zato ta dan radostno bilježimo v kroniko našega društva.

Književnost in umetnost.

Dnevnik je izdala in založila tudi Lampretova tiskarna v Kranju in sicer po 1 K, po pošti 10 h več. Ta „Dnevnik“ je zelo pripraven za razdelitev učne snovi na četrletja, mesece in tedne.

Ročni zapisnik je izšel v Šeberjevi tiskarni v Postojni. Več je razvidno v inseratu. Učiteljstvu ga prav toplo priporočamo. Poleg „Ročnega zapisnika“ priporočamo učiteljstvu tudi Šeberjeve šolske tiskovine.

Slovenska šolska Matica. (Dalje.) Vsebinska „Realne knjižnice“ je tale: Iz najstarejših časov. A. Pradoba. B. Iz grške zgodovine. C. Aleksander Veliki. D. Iz rimske zgodovine. Propad rimskega cesarstva. Ustanovitve nemških držav. A. Preseljevanje narodov. Huni. B. Germani. C. Nekoliko o veri ter o javnem in domačem življenju starih Germanov. D. Obri. E. Franki. F. Karol Veliki. — Slovani. A. Iz življenja starih Slovanov. B. O veri in bogočastju starih Slovanov. C. O kulturi starih Slovanov. D. Slovanska plemena. E. Slovenci. Doba njih samostalnosti. F. Slovenci pod nemško vladjo. G. Sv. brata Ciril in Metod. Rastislav in Svetopolk. H. Krščanstvo v Čehih, Poljakih in Rusih. — I. Ogri. Štefan Sveti. (Dalje prih.)

Janka Kersnika zbrani spisi. — Uredil dr. Vladimir Levec. Zvezek II. Sešitek IV. Vsebinska: Lutski ljudje. Testament. Založil L. Schwentner v Ljubljani. K 2-50, po pošti K 2-60. Elegantno vezano v platno K 6.— po pošti K 6-30. Elegantno vezano v 1/2, usnje K 7.—, po pošti K 7-30. Janko Kersnik je slov. čitateljstvu priljubljen pripovedovalec; zato gotovo seže vsak prijatelj lepega berila rad po tem novem zvezku. Spise pokoj. Kersnika priporočamo najtopljeje.

Ivan Cankar: Erotika. Nova izdaja. V Ljubljani 1902. Založil Lavoslav Schwentner. 103 strani. Cena 2 K, po pošti 2 K 10 vin. — O veliki noči 1899 je izdala tvrdka Ign. Kleinmayer & Bamberg zbirko Cankarjevih pesmi. Ker sta „Slovenec“ in „Slovenski list“ pisala o strašni pohujšljivosti tiste knjižice, je vso zalogo nakupil knezoškof Anton Bonaventura ter jo sežgal. Zdaj pa je izšla zbirka „Erotika“ v drugi izdaji. Cankar je dodal še nekaj novih pesmi ter zanimiv „pogovor“. Tako se je zbirka povrnila prerोजना iznova na književni trg, kjer zbudi nedvomno največje zanimanje. Knezoškofovska cenzura se ni obnesla, saj bi bilo tudi škoda, da bi se te moderne pesmi zatrla za vedno. Elegantno knjižico prav toplo priporočamo!

Zemljepisni atlas. — Izšel je V. pl. Haardtov zemljepisni atlas za ljudske šole s slovenskim učnim jezikom; priredil profesor Fr. Orožen. Izdaje II. s 14 zemljevidi in listom, razlagajočim I. zemljevid. Atlas je odobrilo c. kr. ministrstvo za uk in bogočastje. Vsebinska je tale: 1. Važnejši temeljni pojmi v razumevanje zemljevidov. 2. Okolice Ljubljane Gorice in Trsta. 3. Kranjsko in Primorsko (Trst, Gorica-Gradišče in Istra) [Goro in vodopisni zemljevid] 4. Kranjsko in Primorsko (Trst, Gorica-Gradišče in Istra.) 5. Avstrijske planinske dežele. 6. Avstrijsko-Ogrsko (Gore in vodopisni zemljevid.) 7. Avstrijsko-Ogrsko. 8. Srednja in južna Evropa. 9. Evropa. 10. Azija. 11. Afrika. 12. Amerika. 13. Avstralija in Polinezija. 14. Polute. Haardtov zemljevid je znan kot dober in pripraven. To vidimo tudi v Orožnovi izdaji, ki je prirejena spretno v vsakem, tudi jezikovnem pogledu. Zato je atlas prav pripraven za ljudske šole ter odgovarja svojemu

namenu. Cena je K 1-40 vin.; posamezni zemljevidi stanejo po 16 vin. Prodaja knjigarna Hölzel na Dunaju.

Avstrijske narodne pesni hoče izdati „Universal-Edition-Aktiengesellschaft“ na Dunaju (Maksimiljanova cesta št. 11) ter je povabila tudi slovensko učiteljstvo, da nabere vse najlepše slovenske narodne pesni ter jih doloži za besedilo in napevom podjetju, ki ga podpira vlada. Besedilo izide v izvorniku in v nemškem prevodu. Želeti je, da se izvoli poseben glasben odbor, ki poda zavodu popolno zbirko naših krasnih narodnih popevk.

Računica za obče ljudske šole. Sestavil A. Črničec. Zvezek I. Števila 1—20. Cena 30 h. — Zvezek II. Števila 1—100. Cena 40 h. Lep metodičen napredek kažeta obe računici, ki sta pred kratkem izšli v c. kr. zalogi šolskih knjig na Dunaju. Delo je sedaj učitelju in učencem zdatno olajšano, kajti prvo šolsko leto odpadejo težke operacije, kakor je merjenje in deljenje. Že Gauby je nekoliko preosnoval primeroma jako težavno Močnikovo računico za prvo šolsko leto s svojo izdajo. Še temeljiteje je to izvršil Črničec. V svoji računici najprvo razpravlja prištevanje v številnem obsegu do 10, potem odštevanje v obsegu do 10, nadalje prištevanje od 10 do 20, odštevanje od 10 do 20 in naposled množenje v številnem obsegu do 20. Toliko tvarine je mogoče temeljito obdelati v enem šolskem letu, prej to ni bilo mogoče. Učiteljstvo bode gotovo hvaležno prof. Črničecu, da je imel pogum tako radikalno preosnovati elementarno računstvo. Brez dvoma se bodo vpeljale te računice v kratkem v vse slovenske šole. Pri prvi računici bi le še želeli, ako bi bili na koncu nekatere prav kratke in lahke uporabne naloge. Ker učenci koncem leta že znajo čitati, napravile bi jim take naloge veliko veselja. V II. zvezku se nadaljuje prištevanje, odštevanje in množenje v številnem obsegu do sto in potem šele se prične merjenje in deljenje. Uporabne naloge so večinoma izbrane prav primerno otroškemu obzorju. Da se pa ne bo reklo, da samo slepo hvalimo, ker je knjiga odobrena, omeniti moramo tudi nekaj manjših nedostatkov. Izraz „dvovinarnik“ za 2 h je prisiljen in okoren, zato se ne bo nikdar udomačil. Ako rabimo desetico za 10 h, dvajsetico za 20 h, potem smemo dosledno rabiti dvojica za 2 h. Na strani 29. se kaže v 12. nalogi tiskovni pogrešek „z jutraj.“ Na str. 43. čit. v 11. nal. „3 gospodarjev“, za začetnike je bolje, če se izrazi sklon ter tiska „treh gospodarjev.“ Tisto velja na str. 45. v 6. nalogi in na str. 48. v 13. nalogi. Na strani 49. čitamo v 3. nalogi: Koliko bo ura čez 4 (8, 10 ur? Bolje bi se glasilo . . . 5 (8, 10) ur, ker se potem skloni vjemajo. Na strani 50. čitamo v nal. 18. 19. 20. in 21 po vrsti. O sv. Jožefu (21. marca) . . . O kresu (21. junija) . . . O sv. Matevžu (23. septembra) . . . O božiču (21. decembra) . . . i. t. d. Ker je v teh nalogah čas solčnega vzhoda oziroma zahoda merjen v celih urah (brez minut), postavil bi se bil lahko pravi datum ali pa naj bi se naloge glasile: V začetku spomladi (21. marca) . . . V začetku poletja (21. junija) i. t. d. Natančnost in jasnost je pri računstvu pač glavna stvar. Zloben kritik bi to nesoglasje s pratiko lahko po svoje zavil. Taki dlakoeopi pa napravijo pogostoma s svojo strastjo več napak v oceni kakor jih je v celi knjigi. Na strani 66. se glasi 15. naloga: Kmet je pridelal 38 hl. pšenice, 17 hl soržice, 27 hl rži, 28 hl ječmena. Koliko strni je pridelal? V Pletersnikovem slovarju pa čitamo: Soržica, Mischkorn; strn, die aufgewachsene Halmsaat; žito, Getreide. Naloga 15. na str. 72 se glasi: „Ob poti je posajenih 9 dreves. Koliko je drevo od drevesa, ako stoji drevo na enem koncu od drevesa na drugem 48 m.“ Naloga v tej obliki je nejasna, umljiva šele postane, ako se glasi: Ob poti je posajenih 9 dreves enako daleč narazen. Koliko i. t. d. Take pogreške sicer učitelj lahko sam popravi ali nasproti učencem se varuje ugled knjige, ako so tiskovni in drugi pogreški navedeni na zadnjem listu, ker za mladino je najbolj komaj dobro dovolj. Na strani 74. čitamo spodaj: „Novci avstrijske vrednote, ki se še rabijo; b) bakreni krajcarji (1 kr.-2 h) Ta opazka je neprimerna, ker krajcarji z napisom 1 so razveljavljeni; umestnejša bi bila torej opazka: „Novec za 2 h. je obdržal staro ime krajcar.“ Poleg teh nedostatkov je tudi II. zvezek vsega priporočila vreden.